

PSALMEN

70, 71, 73-76

Gebeden om hulp, vertrouwen in Gods
goedheid en Zijn soevereine oordeel

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/psalmen/70-71-73-76

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Psalm 70: Davids gebed tegen zijn vijanden	4 min	5
2	Psalm 70: haast U om mij te bevrijden	2 min	7
3	Psalm 71: een psalm uit de ouderdom	2 min	8
4	Van jongs af door God gedragen	2 min	9
5	God als rots en toevlucht	4 min	11
6	Vruchtbaar blijven op hoge leeftijd	4 min	13
7	Gods kracht aan een nieuwe generatie	3 min	15
8	Een lang leven vol getuigenissen	2 min	16
9	Psalm 73: het ware Israël van God	4 min	17
10	Twijfel aan Gods goedheid	2 min	20
11	De schijnbare voorspoed van goddelozen	3 min	21
12	Lijkt een rein leven dan zinloos?	2 min	23
13	In het heiligdom kwam de ommekeer	2 min	24
14	De dwaasheid van afgunst	2 min	26

15	Gods nabijheid als ware beloning	2 min	27
16	De trouwe en de verloren zoon	2 min	28
17	Jaloers op bekeerde zondaars	3 min	29
18	Trouw, terugval en diepe wortels	2 min	30
19	God is voor eeuwig mijn deel	3 min	31
20	Psalm 74: de verwoeste tempel	4 min	33
21	Gods vroegere overwinning op Egypte	2 min	36
22	Egypte als draak en Leviathan	3 min	37
23	De draak in Psalmen en Openbaring	3 min	39
24	Leviathan en de mythen over Baäl	2 min	41
25	Een smeekbede voor het verdrukte volk	3 min	42
26	Pleiten op Gods verbond	2 min	43
27	Psalm 75: God is Rechter en Koning	3 min	44
28	God vernedert en verheft machthebbers	2 min	46
29	De beker van Gods oordeel	2 min	48

30	Psalm 76: Gods overwinning en oordeel	2 min	48
31	De woede van mensen dient Gods plan	2 min	50
32	God beteugelt en gebruikt het kwaad	3 min	51
33	God keert het kwaad ten goede	2 min	53
	Om verder te lezen		54

1

Psalm 70: Davids gebed tegen zijn vijanden

Laten we Psalm 70 openslaan en vandaar verdergaan. Voor ons liggen een paar psalmen, waaronder minstens één die we al behandeld hebben. Dat is Psalm 72, een van de messiaanse koningspsalmen. Afgezien daarvan ligt er onontgonnen terrein voor ons, waar we de eerste spade in de grond kunnen steken.

Als we Psalm 70 bekijken, is het duidelijk dat we er niet veel tijd aan hoeven te besteden, want hij telt maar vijf verzen. En alsof dat nog niet genoeg reden is om er maar kort bij stil te staan, komt daar nog bij dat hij bijna precies gelijk is aan vijf verzen die we eerder behandeld hebben, aan het einde van Psalm 40. Hij is nagenoeg woord voor woord gelijk aan de laatste verzen van Psalm 40. Daarom zijn er niet veel nieuwe opmerkingen te maken die we niet al gemaakt hebben toen we Psalm 40 doornamen. Maar we zullen hem opnieuw lezen.

Misschien kan ik je geheugen even opfrissen. Het is een psalm van David, zoals het opschrift ons duidelijk maakt. Men denkt dat hij geschreven is in de tijd dat David voor Absalom vluchtte. Heel mogelijk was dat toen hem het nieuws bereikte dat zijn voormalige raadgever Achitofel een verrader was geworden en zich nu had verbonden met Absalom, Davids vijand en zijn rivaal om de troon. Dat brak zijn hart, samen met enkele andere dingen die natuurlijk gebeurden. Achitofel, die vroeger zijn trouwe raadgever was, gaf nu zijn rivaal raad en voorzag hem van krijgsadvies.

Ik weet niet of je je het verhaal goed herinnert. Maar toen David hoorde dat Achitofel zich tegen hem had gekeerd en de kant van Absalom had gekozen, bad David dat de raad van Achitofel tot dwaasheid zou worden. Dat is blijkbaar precies wat er gebeurde, want diezelfde dag werd Achitofel om raad gevraagd. Absalom vroeg Achitofel en andere raadgevers om raad. Een van de raadgevers die hij naast Achitofel om raad vroeg, was zelfs een vriend van David, die daar in het geheim een plaats had gekregen binnen het bestuur van Absalom.

Achitofel stelde voor David onmiddellijk te achtervolgen en hem in te halen. De andere raadgever, die in het geheim een trouwe vriend van David was, zei:

Verder zei Husai: U kent uw vader en zijn mannen, dat zij helden zijn, en dat zij bitter van gemoed zijn, zoals een beer die in het veld van jongen beroofd is. Bovendien is uw vader een strijdbare man en zal hij niet overnachten bij het volk. Zie, hij heeft zich nu zeker verborgen in een van de holen of in een van de andere schuilplaatsen. En het zal gebeuren, als er in het begin sommigen van hen vallen, dat ieder die het hoort, zal zeggen: Er is een grote slachting geweest onder het volk dat achter Absalom staat. Dan zal zelfs iemand die een dapper man is, van wie het hart als dat van een leeuw is, beslist smelten van angst, want heel Israël weet dat uw vader een held is en dat zij die bij hem zijn, dappere mannen zijn. Daarom geef ik als raad: laat met spoed heel Israël, van Dan tot Berseba, zo talrijk als de zandkorrels die aan de zee zijn, bij u verzameld worden, en ga zelf mee in de strijd. Dan komen wij bij hem in een van zijn schuilplaatsen, waar hij gevonden wordt. Dan vallen we op hem zoals de dauw op de aardbodem valt. En van hem en al de mannen die bij hem zijn, zal er zelfs niet één worden overgelaten. En als hij zich in een stad verzamelt, zal heel Israël touwen naar die stad aandragen, en zullen wij haar tot in het dal neertrekken, totdat er ook niet één steentje meer gevonden wordt.

2 SAMUEL 17:8-13

De Bijbel zegt dat Absalom de raad van de tweede man opvolgde. Het was de eerste keer dat de raad van Achitofel niet werd opgevolgd, en hij ging weg en hing zichzelf op. Men denkt dat deze psalm bij die gelegenheid geschreven is, hoewel er in de psalm niet

veel staat wat op die achtergrond wijst. Dat is niet verrassend, want zelfs psalmen waarvan het opschrift ons de achtergrond vertelt, bevatten vaak niet veel wat erop wijst dat dit inderdaad hun achtergrond is.

2

Psalm 70: haast U om mij te bevrijden

We zullen niet al te veel opmerkingen maken, maar we zien dit gebed:

Haast U, o God, om mij te bevrijden; haast U om mij te helpen, HEERE. Laat wie mij naar het leven staan beschaamd en in verwarring raken; laat wie mijn kwaad verlangen terugdeinzen en te schande worden.

PSALMEN 70:2-3

Dit zou je kunnen zien als het equivalent van het verijdelen van de raad van Achitofel, waardoor zijn raad tot dwaasheid werd. Laat degenen die hem kwaad willen doen in verwarring worden gebracht. Laat hen te schande worden en in verwarring raken, enzovoort.

Laat wie zeggen: 'Ha, ha!' vanwege hun schande terugdeinzen. Laat allen die U zoeken zich in U verheugen en verblijd zijn; laat wie Uw heil liefhebben voortdurend zeggen: 'Laat God grootgemaakt worden.' Maar ik ben arm en behoeftig; haast U naar mij toe, o God. U bent mijn hulp en mijn Bevrijder; HEERE, wacht niet.

PSALMEN 70:4-6

oftewel: wacht niet.

Het openingsvers en het slotvers zijn een beroep op God om geen tijd te verliezen met het rechtzetten van deze verkeerde situatie. Daartussen staan drie verzen. Vers 2 en 3 beschrijven Davids wens dat zijn vijanden te schande worden en teruggedreven worden. Vers 4 bevat in wezen zijn goede wensen voor degenen die hem trouw zijn gebleven. Hij vraagt God hen te zegenen en hun reden te geven om zich te verheugen, zodat ze voortdurend zouden kunnen zeggen, zoals ze nu al doen:

Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen die U zoeken; laat wie Uw heil liefhebben, voortdurend zeggen: Laat God groot gemaakt worden!

PSALMEN 70:5

Het is een korte psalm, slechts een klein gedeelte van een eerdere psalm die we bestudeerd hebben: Psalm 40, vers 13 tot en met 17.

3

Psalm 71: een psalm uit de ouderdom

Nu komen we bij Psalm 71. Ook deze psalm voert ons over bekend terrein, maar alleen aan het begin. De eerste drie verzen zijn bijna gelijk aan de eerste drie verzen van Psalm 31, nog een psalm die we al bestudeerd hebben. We weten dat Psalm 31 een psalm van David is, omdat het opschrift ons dat vertelt. Deze psalm heeft geen opschrift, dus we weten niet zeker of David hem geschreven heeft.

Hij is geschreven door een oude man. Het is duidelijk dat de man die dit schreef op dat moment al oud was, zoals we bijvoorbeeld in vers 9 zien:

Verwerp mij niet ten tijde van de ouderdom; verlaat mij niet nu mijn kracht vergaat.

PSALMEN 71:9

Er zijn ook andere aanwijzingen voor zijn leeftijd. Vers 18 bijvoorbeeld:

Ja, ook nu de ouderdom en grijsheid gekomen is — verlaat mij niet, o God, totdat ik deze generatie Uw sterke arm verkondigd heb, alle nakomelingen Uw macht.

PSALMEN 71:18

De schrijver is dus op dit moment oud. Het zou David kunnen zijn. Er zijn beslist veel aanwijzingen dat de schrijver óf David was, óf veel uit Davids psalmen citeerde. Hij citeert namelijk de eerste drie verzen uit Psalm 31, en dat was een psalm van David. Verder gebruikt hij andere uitdrukkingen, zoals dat hij God zijn rots en zijn toevlucht noemt. Hij zegt: „Haast U”, en gebruikt andere uitdrukkingen zoals David die in sommige van zijn psalmen gebruikt. Dit is dus óf door David geschreven, óf door een andere oude man die helemaal doordrenkt was van Davids psalmen en heel vertrouwd was met Davids gedachten, en daardoor veel sprak zoals David. Maar de eenvoudigste verklaring is dat David het zelf heeft geschreven.

4

Van jongs af door God gedragen

Psalm 31 schreef hij in zijn jeugd. Maar toen hij oud was, kwamen sommige verzen die hij als jonge man had geschreven weer bij hem terug. En nu, op zijn oude dag, werden ze deel van zijn gebed. De schrijver is duidelijk een oude man, of het nu David is of iemand anders. Hij heeft veel moeilijkheden en veel beproevingen doorgemaakt, en heeft in het verleden gezien hoe de hand van God hem bevrijdde. Zijn moeilijkheden zijn nog niet voorbij. Hij ziet er zelfs nog geen einde aan komen. Ook al is hij oud, hij kan niet alleen maar terugkijken en zien hoe God hem heeft bevrijd, terwijl nu alles beter is. Hij ziet zijn leven als een voortdurende aaneenschakeling van problemen. Maar het is ook een leven waarin God hem al vanaf zijn allervroegste jeugd heeft geholpen.

Hij noemt dat in vers 6. Eigenlijk vers 5:

Want U bent mijn hoop, Heere HEERE, mijn vertrouwen vanaf mijn jeugd.

PSALMEN 71:5

De schrijver kende God dus vanaf zijn vroege jeugd, net als David — of het is David — en God heeft hem altijd geholpen. De eenvoudigste verklaring is dat dit David was. We herinneren ons dat David zelfs als jongeman, als herdersjongen, op God vertrouwde. We kennen de voorvallen waarover hij zelf vertelt wanneer hij op het punt staat eropuit te gaan en Goliath te doden — volgens mij staat dat in 1 Samuel 17. Hij zegt tegen Saul:

Toen ik jonger was en de schapen van mijn vader hoedde, kwam er eens een leeuw om een schaap te grijpen en bij een andere gelegenheid een beer. Ik heb ze allebei met mijn blote handen gedood.

1 SAMUEL 17:34-36

Hij zegt:

Dezelfde God Die de leeuw en de beer in mijn hand gaf, zal ook deze onbesneden Filistijn in mijn hand geven.

1 SAMUEL 17:37

David vertrouwde dus al als jonge herder op God. En zelfs in die tijd was hij nog betrekkelijk jong, toen hij op het punt stond Goliath te doden. Hij zag dat God hem hielp de gevaren te overwinnen die hij in zijn dagelijkse werk als herder tegenkwam. Nu is hij een oude man. Hij kijkt terug op zijn leven en kijkt naar zijn huidige omstandigheden. De soorten moeilijkheden die hem zijn hele leven hebben geteisterd, zijn er nog steeds. Maar dezelfde God Die hem in het verleden uit al die moeilijkheden heeft bevrijd, is ook nu nog bij hem. Daarom vertrouwt hij erop dat hij veilig zal zijn.

5

God als rots en toevlucht

Nu gaan we de psalm zelf lezen.

Tot U, HEERE, heb ik de toevlucht genomen; laat mij niet voor eeuwig beschaamd worden. Red mij door Uw gerechtigheid en bevrijd mij, neig Uw oor tot mij en verlos mij. Wees mij tot een rots om daarin te wonen, om voortdurend daarin te gaan. U hebt bevel gegeven om mij te verlossen, want U bent mijn rots en mijn burcht! Mijn God, bevrijd mij uit de hand van de goddeloze, uit de hand van wie onrecht bedrijft en van wie wreed is. Want U bent mijn hoop, Heere HEERE, mijn vertrouwen vanaf mijn jeugd. Op U heb ik gesteund van de moeder schoot af, van de baarmoeder af bent U mijn Helper; voortdurend zal mijn lof van U zijn.

PSALMEN 71:1-6

Dat wil zeggen: vanaf mijn geboorte ben ik door U, door Uw kracht, overeind gehouden.

Ik ben voor velen als een teken geweest, maar U bent mijn sterke toevlucht.

PSALMEN 71:7

De Engelse vertaling die hier wordt besproken, luidt: „ik ben voor velen als een wonder”; de HSV heeft: „Ik ben voor velen als een teken geweest.” Die woorden zijn moeilijk uit te leggen. Het kan volgens de spreker betekenen dat hij zijn hele leven geweldige heldendaden heeft verricht, waardoor velen vol ontzag voor hem stonden. Vele wonderlijke dingen heeft hij gedaan. Het doden van Goliath was zeker niet het geringste daarvan. Dat hij daarna tienduizenden Filistijnen doodde, is weer een ander voorbeeld. Hij ontkwam aan allerlei vormen van verraad die Saul en Absalom tegen

hem beraamden. Deze heldendaden hebben hem tot een grote held gemaakt, en sommigen hebben hem misschien als min of meer onverwoestbaar, min of meer bovenmenselijk beschouwd.

Maar hij zegt: „Nee, U bent Degene Die mij veilig heeft gehouden. Veel mensen kijken vol ontzag en verwondering naar mij, maar ik besef natuurlijk dat het niet aan mij ligt. U bent het Die mij veilig heeft gehouden. Maar U bent mijn sterke toevlucht.”

Laat mijn mond vervuld worden met Uw lof en met Uw luister, de hele dag. Verwerp mij niet ten tijde van de ouderdom; verlaat mij niet nu mijn kracht vergaat.

PSALMEN 71:8-9

Ze zitten nog steeds achter hem aan.

Want mijn vijanden spreken over mij; wie op mijn ziel loeren, beraadslagen samen, en zeggen: God heeft hem verlaten, jaag hem na en grijp hem, want er is niemand die redt. O God, blijf niet ver van mij; mijn God, kom mij spoedig te hulp. Laat beschaamd en vernietigd worden wie mijn tegenstanders zijn; laat met smaad en schande bedekt worden wie mijn onheil zoeken.

PSALMEN 71:10-13

Mijn mond zal van Uw gerechtigheid vertellen, van Uw heil de hele dag, hoewel ik de afmetingen ervan niet weet.

PSALMEN 71:15

De spreker leidt uit de Engelse formulering „I know not the numbers thereof” af dat de psalmist niet weet hoeveel dagen hij nog over heeft. De HSV spreekt hier echter over de niet te bevatten omvang van Gods gerechtigheid en heil.

Ik zal verdergaan in de kracht van de Heer God. Ik zal spreken over Uw rechtvaardigheid, en alleen die van U. God, U hebt mij van jongs af aan onderwezen en tot op de dag van vandaag heb ik over Uw wonderbaarlijke daden verteld. Laat mij ook nu ik oud en grijs ben niet in de steek, God, totdat ik deze generatie over Uw kracht heb verteld en iedereen die nog komt over Uw macht.

6

Vruchtbaar blijven op hoge leeftijd

Dit is een houding die tegenwoordig vaak ontbreekt bij oude mensen. Meestal ben je, wanneer de bloei van je leven voorbij is, ook over je hoogtepunt heen. Dan bereik je het punt waarop je gedwongen wordt met pensioen te gaan, omdat je te oud en te zwak bent en je lichaam te onbetrouwbaar is geworden om het soort werk te blijven doen dat je vroeger deed. Veel mensen hebben het gevoel dat dit de jaren van hun leven zijn waarin er eigenlijk geen enkel doel meer over is. Hun tijd is geweest. Als ze die tijd niet goed hebben gebruikt, kunnen ze de rest van hun jaren blijven zitten en er spijt van hebben, totdat ze wegwijnen. Of als ze het wel goed hebben gedaan, kunnen ze gaan zitten, op hun lauweren rusten en het gevoel hebben dat ze alles hebben gedaan en nu achterover kunnen leunen en ontspannen.

Natuurlijk krijgen velen van hen die houding waarschijnlijk doordat de jongere generatie hen behandelt alsof dat waar is. Wanneer mensen oud en gebrekkig worden, worden ze vaak weggestopt in verzorgingshuizen en daarna meestal nooit meer bezocht. Ze worden eigenlijk behandeld alsof ze waardeloze dingen zijn. Daarom verliezen mensen op hun oude dag vaak elke visie op blijvende vruchtbaarheid of productiviteit.

Maar David zag dit niet als een tijd om minder actief te worden in het loven van God en dergelijke. Omdat hij niet wist hoeveel dagen hij nog over had, vond hij, zoals hij in vers 14 zegt:

Maar ik blijf voortdurend hopen en zal U nog meer loven.

PSALMEN 71:14

Ik heb mijn hele leven op U vertrouwd, maar nu ben ik oud en heb ik niet veel dagen meer over. Omdat ik niet weet hoeveel dagen ik nog heb, kan ik er maar beter voor zorgen dat ik U elke dag uitbundig prijs, want ik weet het aantal van mijn dagen niet, zegt hij in vers 15.

Hij ziet het dus als een tijd waarin de gelegenheid afneemt, maar niet de vruchtbaarheid. Hij redeneert: “Als ik, vergeleken met toen ik jonger was, nog maar betrekkelijk weinig dagen over heb, dan moet ik meer met die dagen doen. Ik moet meer voor elkaar krijgen.” Zoals Paulus ergens anders zei:

en buit de geschikte tijd uit, omdat de dagen vol kwaad zijn.

EFEZE 5:16

Daarmee suggereert hij dat we, naarmate het moment nadert waarop ons nog maar weinig tijd rest, meer zouden moeten doen en niet minder. We moeten niet gewoon achteroverleunen en zeggen: “We hebben nog maar een paar jaar over, dus we kunnen net zo goed ontspannen.” Het is precies andersom. De tijd is kort.

De nacht is ver gevorderd en de dag is nabijgekomen. Laten wij dus de werken van de duisternis afleggen en de wapens van het licht aandoen.

ROMEINEN 13:12

We moeten de werken van de duisternis afwerpen en werken zolang het dag is.

Hij beseft dat voor hem de nacht naderde, de nacht van de dood, wanneer hij niet langer de goedheid van God zou kunnen verkondigen en in zijn generatie een positieve invloed op de godsvrucht zou kunnen uitoefenen. Daarom zei hij: “Nu ik oud ben, is het duidelijk dat ik minder dagen over heb dan vroeger. Daarom moet ik er actiever mee bezig zijn dan ooit.” Zijn ouderdom deed niets af aan zijn overtuiging dat hij een levensmissie had. Hij zag dat hij nog steeds de missie in het leven had om Gods gerechtigheid en Zijn goedheid te verkondigen. Niet alleen aan zijn eigen generatie, zoals hij had gedaan, maar ook aan de generatie die nog zou komen.

Dat is wat hij in vers 18 zegt:

Ja, ook nu de ouderdom en grijsheid gekomen is — verlaat mij niet, o God, totdat ik deze generatie Uw sterke arm verkondigd heb, alle nakomelingen Uw macht.

PSALMEN 71:18

7

Gods kracht aan een nieuwe generatie

Toen hij een jonge man was en later als koning, had hij Gods kracht al aan zijn eigen generatie laten zien, maar nu is hij oud. Die generatie is ook oud. Er is een hele nieuwe generatie die de dingen die David had gedaan nooit had gezien. Sommigen van hen hadden er ongetwijfeld over gehoord, maar mogelijk met een zekere mate van scepsis. Ze dachten dan: “Misschien zijn die heldendaden in de herinnering van mijn oude vader enigszins overdreven.” Maar hij wil lang genoeg leven om nog invloed uit te oefenen op weer een volgende generatie.

Het is fantastisch wanneer oude mensen beseffen dat hun leeftijd voor hen een pluspunt is, omdat ze de opkomende generatie iets te bieden hebben. Op onze eerste school hadden we een leraar die een oude vriend van mij is — letterlijk oud. Hij is nu een jaar of 86 of 87, denk ik. Hij vierde in 1978 bij ons in Santa Cruz, op onze discipelschapsschool, zijn tachtigste verjaardag. Hij moet nu dus ongeveer 86 zijn, of zoiets. Hij is een oude man, maar hij bruist gewoon van visie. Hij zit vol energie. Hij heeft een beroerte gehad. Hij is al vele jaren ziekelijk, maar hij is actief en hij trekt eropuit. Het enige wat hij wil, is met jonge mensen praten. Hij wil gewoon zoveel mogelijk invloed uitoefenen op de nieuwe generatie. Hij vindt het heerlijk als hij de kans krijgt om met een jongere te gaan zitten en zijn ijver voor God over hem uit te storten. Hij staat in vuur en vlam voor God, ook al is hij oud. Toen hij hier was, was hij zo ziekelijk en uitgeput dat hij na zijn eerste preek op de grond in elkaar zakte en bewusteloos raakte. Daar schrokken we allemaal van. Maar 's nachts herstelde hij zich en daarna preekte hij een tijdje zittend. Maar hij hield niet op. Hij was één of twee weken bij ons. Hij praat gewoon dolgraag met jonge mensen. Hij kwam helemaal uit

Massachusetts om de jongeren les te geven. Hij wist dat we geen geld hadden om hem iets te geven. Hij kwam vanwege de vreugde die het hem gaf om met jonge mensen te spreken.

Net als David op zijn oude dag wilde hij Gods goede nieuws verkondigen aan de generatie die nog komen zou. Hij redeneerde niet: omdat ik al ongeveer 67 of 68 jaar prediker ben, heb ik mijn tijd van dienst aan God wel gehad. Nu is het tijd om met pensioen te gaan. Hij redeneert: „Nee, ik heb nu minder dagen dan ooit. Ik moet me echt inspannen. Ik moet me echt inspannen.” Zo dacht David er ook over.

Vers 19:

8

Een lang leven vol getuigenissen

Uw gerechtigheid, o God, reikt tot in de hoogte, want U hebt grote dingen gedaan. O God, wie is aan U gelijk? U, Die mij veel benauwdheden en ellende hebt doen zien, U zult mij weer levend maken en mij weer optrekken uit de diepe wateren van de aarde. U zult mijn aanzien vergroten en mij omringen met Uw troost. Ook ik zal U loven met de luit en Uw trouw prijzen, mijn God; ik zal voor U psalmen zingen met de harp, Heilige van Israël! Mijn lippen zullen vrolijk zingen, wanneer ik psalmen voor U zal zingen, mijn ziel, die U verlost hebt. Ja, mijn tong zal de hele dag Uw gerechtigheid tot uiting brengen, want zij zijn beschaamd, ja, zij zijn rood van schaamte geworden wie mijn onheil zoeken.

PSALMEN 71:19-24

— het moet David de musicus zijn —

Hij zegt: „Omdat U mij werkelijk uit de handen van mijn vijanden hebt gered, heb ik een geweldig getuigenis over Uw gerechtigheid. Ik kan de hele dag praten over de rechtvaardige dingen die U voor mij hebt gedaan. Zo vaak hebt U degenen ten val gebracht die ten onrechte mijn vijanden waren. Ik kan van zoveel bevrijdingen getuigen.”

Hij beziet zijn lange leven vol moeilijkheden heel positief. Hij zegt: „Dat heeft me veel goede getuigenissen opgeleverd.” Hij is niet verbitterd geraakt, zoals zoveel oude mensen, doordat hun kinderen hen in de steek hebben gelaten of wat dan ook. David was door zijn kinderen in de steek gelaten. Ze hadden erger gedaan dan hem alleen maar in de steek laten. Zijn zoon Absalom joeg hem de stad uit en probeerde hem te doden. Daarna sliep hij in het openbaar met Davids vrouwen en bijvrouwen om zijn haat voor zijn vader te tonen. Zoiets kan een oude man verbitterd maken. Maar hij was niet verbitterd. Hij zegt: „Man, wat heb ik geweldige getuigenissen.”

Na zeventig of tachtig jaar kun je maar beter een paar goede getuigenissen hebben als je vanaf je jeugd met God hebt gewandeld. Wanneer je oude mensen dient die hun visie voor de rest van hun leven zijn kwijtgeraakt en die denken: „Het is voor mij tijd om hier gewoon te zitten vegeteren tot ik sterf,” kan het belangrijk zijn om enkele dingen uit deze psalm met hen te delen. Dit is een psalm over de ouderdom en over de visie die deze man had voor zijn bediening op hoge leeftijd, zijn bediening in de herfst van zijn leven.

9

Psalm 73: het ware Israël van God

We slaan Psalm 72 over, omdat we die bij een andere gelegenheid hebben behandeld, en gaan naar Psalm 73. Voor sommigen zullen deze openingsverzen bekend zijn, omdat ze op muziek zijn gezet en velen van ons het lied kennen. Al is het interessant dat de keuze van de verzen die we zingen de eigenlijke betekenis van de psalm enigszins verhuult. Laat me hem met commentaar voorlezen.

Ja, God is goed voor Israël, voor hen die zuiver van hart zijn.

PSALMEN 73:1

Er zijn een paar dingen die we bij dit vers moeten opmerken. Ten eerste verklaart hij dat God goed is voor Israël. Vervolgens maakt hij duidelijk wie hij met Israël bedoelt: degenen die een rein hart hebben. Voor iemand uit het Oude Testament was dat een behoorlijk verlichte kijk op wie het Israël van God is. Dit was trouwens Asaf. Het was niet eens David. Hij beseftte dat het ware Israël bestaat uit degenen die een rein hart hebben.

Denk eraan dat Jezus Nathanaël zag aankomen en zei:

Jezus zag Nathanaël naar Zich toe komen en zei over hem: Zie, werkelijk een Israëliet in wie geen bedrog is.

JOHANNES 1:48

— geen oneerlijkheid. Zijn hart is rein. In Romeinen 2, vers 28, zegt Paulus:

Want niet hÍj is Jood die het in het openbaar is, en niet dát is besnijdenis die in het openbaar in het vlees plaatsvindt, maar hÍj is Jood die het in het verborgene is, en dát is besnijdenis, die van het hart is, naar de geest, niet naar de letter. Zijn lof is niet uit mensen maar uit God.

ROMEINEN 2:28-29

Daarmee onderkende hij dat alleen het feit dat iemand als natuurlijke Jood geboren was, hem nog niet werkelijk tot Israël maakte.

Paulus zei in Romeinen 9:6:

Ik zeg dit niet alsof het Woord van God vervallen is, want niet allen die uit Israël voortgekomen zijn, zijn Israël.

ROMEINEN 9:6

Alle Joden die van geboorte Jood zijn, zijn uit Israël, in de zin dat ze allemaal afstammen van de man die Israël heette. Ze zijn allemaal uit Israël, maar ze zijn niet werkelijk allemaal Israël. Ze behoren niet allemaal tot het Israël van God, omdat ze

niet allemaal een rein hart hebben. In onze tijd is de enige manier om een rein hart te hebben, dat Jezus het reinigt door Zijn bloed. Het ware Israël bestaat dus uit degenen van wie het hart gereinigd is door het bloed van Jezus Christus. In die tijd was dat natuurlijk niet...

Zo werd hun hart niet rein gemaakt. Ze konden nog niet op het bloed van Christus zien en daarop vertrouwen. Maar een rein hart had te maken met zuivere motieven en een juiste geest. Na zijn zonde met Bathseba vroeg David God om hem opnieuw een rein hart en een standvastige geest te geven. Zoals hij zei:

Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in mijn binnenste een standvastige geest.

PSALMEN 51:12

Hij wist dat het zonder dat reine hart niets betekende om een natuurlijke zoon van Israël te zijn.

Johannes de Doper zei hetzelfde:

en denk niet dat u bij uzelf kunt zeggen: Wij hebben Abraham als vader; want ik zeg u dat God zelfs uit deze stenen voor Abraham kinderen kan verwekken.

MATTHEÛS 3:9

Het is niets bijzonders om als Jood geboren te zijn en van Abraham af te stammen. Jezus zei tegen de Joden van Zijn tijd:

Zij antwoordden en zeiden tegen Hem: Abraham is onze vader. Jezus zei tegen hen: Als u Abrahams kinderen was, zou u de werken van Abraham doen.

JOHANNES 8:39

Daarmee gaf Hij aan dat ze wel lichamelijk van Israël en Abraham afstamden, maar geen geestelijke Israëlieten waren. Geestelijk waren ze in feite kinderen van de duivel.

Dit vers bevat dus veel openbaring over de aard van het Israël van God. Dat is iets wat ons hier wordt verteld. Ik weet niet hoe de schrijver het begreep, maar het werd pas echt in duidelijke bewoordingen geopenbaard toen Paulus er in Galaten 3 over sprak. Hij zei dat allen die uit het geloof zijn, de ware nakomelingen van Abraham zijn en het Israël van God zijn.

10

Twijfel aan Gods goedheid

Nog iets wat ik over dit ene vers wil opmerken, is dat het heel optimistisch is. Er staat dat God zeer goed is voor degenen die een rein hart hebben. Voor goede mensen is God goed. Nu lijken de verzen die volgen het tegenovergestelde te zeggen. In vers 3 gaat het erover dat hij jaloers was op de dwaze mensen, de goddeloze mensen, omdat het hun voorspoedig ging. Het klinkt alsof hij vervolgens zegt dat God juist heel goed is voor de goddeloze mensen.

Maar we moeten dit zo begrijpen dat vers 1 zijn huidige standpunt weergeeft. Wanneer hij deze psalm schrijft, ziet hij het nu helder. Hij weet nu dat God werkelijk goed is voor Israël. Maar in vers 2 begint hij te vertellen wat er in zijn gedachten omging. Op een eerder moment in zijn leven begon hij daar anders over te denken. Hij heeft het niet altijd zo gezien dat God goed is voor degenen die een rein hart hebben. Hij dacht vroeger zelfs dat het tegenovergestelde waar was. In de verzen 13 en 14 brengt hij tot uitdrukking dat hij vroeger de houding had dat het geen zin had om goed te doen, omdat het de goddeloze mannen voorspoedig ging en de goede mannen gekweld leken te worden.

Je ziet dus dat hij eerst zijn conclusie geeft: dat het wel degelijk loont om een goed mens te zijn; het loont wel degelijk om christen te zijn. Maar daarna beschrijft hij enkele gedachten die hij eerder heeft gehad. Hoeveel eerder weten we niet. Maar in vers 2 zegt hij:

want ik was jaloers op de dwazen, toen ik de vrede van de goddelozen zag.

PSALMEN 73:3

Wat betekent dat? Het betekent ongetwijfeld dat zijn geloof in Gods goedheid op een bepaald moment op losse schroeven stond. Het was alsof zijn voeten bijna over de rand van de afgrond waren gegaan. Zijn voeten waren bijna weggeglipt. Hij stond werkelijk te wankelen in zijn vertrouwen op de goedheid en trouw van God. Waarom? Hij zegt:

Tot aan hun dood zijn er immers geen boeien, en hun kracht is fris. Zij verkeren niet in moeiten, zoals andere stervelingen, en worden niet gekweld met andere mensen. Daarom hangt de hoogmoed hun als een ketting om de nek, het geweld bedekt hen als een mantel.

PSALMEN 73:4-6

11

De schijnbare voorspoed van goddelozen

Het lijkt erop dat sommige van de goddelooste mensen helemaal geen problemen hebben. Zo lijkt het tenminste. Dat was zijn oorspronkelijke gedachte. Rond vers 17 verandert hij echter van gedachten. Maar eerst zegt hij: zo zag het er voor mij uit. Hij keek om zich heen, en het leek alsof alleen de goddeloze mensen werkelijk gezegend werden. Zij waren degenen die alle anderen afzetten, daardoor rijk werden en ermee wegkwamen. En de goede mensen? Goede mensen trekken aan het kortste eind. Dat was wat hij vroeger dacht.

Hij zegt dat het deze goddeloze mensen voorspoedig gaat. Ze hebben geen problemen. Ze verkeren niet in moeilijkheden zoals andere mensen. Ze worden niet geplaagd zoals andere mensen. Omdat ze geen problemen hebben, zijn ze arrogant, gewelddadig en wreed. Ze zijn niet bang om zo te handelen, omdat het hen blijkbaar niet in moeilijkheden brengt. Hij zegt:

Hun ogen puilen uit van vet, zij hebben de inbeeldingen van hun hart overtroffen.

PSALMEN 73:7

Dat betekent dat ze goed doorvoed zijn. Het beschrijft hoe hun oogleden allemaal dik en opgezwollen zijn doordat ze te veel eten.

Zij spotten en spreken boosaardig van onderdrukking, zij spreken uit de hoogte.

PSALMEN 73:8

Het gaat over iemand met ernstig overgewicht. Hun ogen puilen uit. Ze hebben uitpuilende ogen omdat ze zo dik zijn, wat in die tijd als een teken van zegen werd beschouwd. In onze tijd zou het worden gezien als iets wat je er weer af moet trainen. Je zou een kandidaat zijn voor een afslankcentrum of zoiets. Maar in die tijd werd dik of zwaarlijvig zijn als een zegen van God beschouwd. Het betekende dat God je rijkdom verschaftte.

Hij zegt: ‘Waarom kunnen deze mensen dik zijn, terwijl ik hier zit met mijn ribben die uitsteken?’

Vers 8:

en ze spreken uit de hoogte, trots en arrogant.

Zij zetten hun mond op tegen de hemel, hun tong wandelt honend rond op de aarde.

PSALMEN 73:9

Waar staat dat ze hun mond tegen de hemel zetten, wordt duidelijk gezegd dat ze God lasteren. Ze spreken zelfs tegen God. Ik weet niet wat het betekent dat hun tong honend rondwandelt op de aarde.

Daarom kan Gods volk ertoe komen, wanneer er een volle beker water voor hen uitgeperst wordt,

PSALMEN 73:10

dat zij zeggen: Hoe kan God het weten? Zou de Allerhoogste er weet van hebben? Zie, dezen zijn goddeloos, toch hebben zij in de wereld rust en vermeerderen hun vermogen. Ja, voor niets heb ik mijn hart gezuiverd en mijn handen in onschuld gewassen.

PSALMEN 73:11-13

12

Lijkt een rein leven dan zinloos?

Dit waren dus zijn eerdere overpeinzingen. Hij zei: 'Ik heb niet altijd gedacht dat God goed was voor mensen met een oprecht of rein hart. Ik was juist jaloers op de goddeloze mensen. Het leek er zelfs op dat God beter voor hen was dan voor de goede mensen.' Zijn voorlopige conclusies, waartoe hij was gekomen door de voorspoed van de goddelozen te observeren, staan in de verzen 13 en 14. Hij zegt:

Want de hele dag word ik gekweld en mijn bestraffing is er elke morgen.

PSALMEN 73:14

Een rein hart hebben levert niets op.

Als ik zou zeggen: Ik zal ook zo spreken, zie, ik zou ontrouw zijn aan al Uw kinderen.

PSALMEN 73:14

Hier heb ik dan een rein leven geleid. Ik heb mijn hart rein gehouden. Ik heb mijn handen schoongehouden. Ik heb gezorgd dat ik niets verkeerd deed. En wat heeft het me opgeleverd? Niets dan plagen. Het heeft me helemaal niet geholpen. Zijn gedachte was duidelijk: 'Rechtvaardig zijn heeft werkelijk niets opgeleverd, en goddeloos zijn lijkt juist wel iets op te leveren. Waarom is God goed voor de goddelozen en slecht voor de rechtvaardigen?' Dat waren zijn gedachten.

Maar toen zei hij:

Toch heb ik nagedacht om dit te kunnen begrijpen, maar het was moeite in mijn ogen, totdat ik Gods heiligdom binnenging en op hun einde lette.

PSALMEN 73:16-17

Dat zou de tempel zijn.

Wat hij zei, was: ‘Het is eigenlijk niet goed als ik zulke dingen zeg.’ Daarom probeerde hij het binnen te houden, maar het deed gewoon te veel pijn. ‘Het greefde me toen ik zag dat mijn gerechtigheid me alleen maar een gezicht vol mest opleverde, terwijl de goddeloosheid van de goddelozen hun alle zegeningen opleverde die ik me had kunnen wensen.’

Hij zegt dat dit hem greefde. Het deed hem pijn te bedenken dat hij zoveel had gedaan en zoveel offers had gebracht om een goed mens te zijn, en dat God hem er niet voor beloonde. Hoe zat dat? Maar hij zegt: ‘Ik wist dat ik sommige van Uw kinderen zou kwetsen als ik het echt hardop zei. Daarom vond ik niet dat ik de vrijheid had om dat te doen, en dus leed ik er alleen innerlijk onder.’

13

In het heiligdom kwam de ommekeer

Dan vertelt hij hoe hij van gedachten veranderde. Hij zegt:

totdat ik Gods heiligdom binnenging en op hun einde lette.

PSALMEN 73:17

Dat zou de tempel zijn. Toen begreep ik hoe het met hen zou aflopen.

Ja, U zet hen op gladde plaatsen, U doet hen in verwoesting vallen.

PSALMEN 73:18

Hier kwam de ommekeer. Hij ging naar de tempel van God. We weten niet wat daar met hem gebeurde. We moeten aannemen dat hij daar op zijn minst bad. Hij richtte zijn aandacht op God Zelf, en God gaf hem een openbaring.

Toen hij naar de uiterlijke verschijningsvorm keek, leek het erop dat de goddelozen er werkelijk goed voor stonden. Maar hij zegt: 'Toen ik de tempel van God binnenging, had ik een ontmoeting met God.' God liet hem zien dat het er niet werkelijk om gaat wat ze nu meemaken, maar wat er uiteindelijk gebeurt. Hij liet hem zien hoe hun einde zou zijn.

Dan zegt hij:

Hoe worden zij in een ogenblik tot een verwoesting! Zij worden weggevaagd, komen om door verschrikkingen.

PSALMEN 73:19

Nu zegt hij dat ze zich in een zeer gevaarlijke situatie bevinden, hoewel het lijkt alsof ze voorspoed hebben. Juist hun voorspoed weerhoudt hen ervan God aan te roepen. Die moedigt hen aan om godslasteraars te zijn. Hoe meer ze op die gebieden worden aangemoedigd, hoe vaster ze komen te zitten in hun slechte wegen, hoe onmogelijker het voor hen wordt zich te bekeren en hoe zekerder hun ondergang wordt. Hun voorspoed is dus in werkelijkheid hun strik. Het is werkelijk een val. 'U hebt hen op een gevaarlijke plek gezet,' zei hij. 'Nu besef ik dus dat het niet is zoals ik vroeger dacht.'

Zoals een droom vervaagt bij het ontwaken, zult U, Heere, als U wakker wordt, hun beeld verachten.

PSALMEN 73:20

14

De dwaasheid van afgunst

Hij dacht na over hun einde, over hoe het met hen afloopt. Ofwel bedoelde hij hoe hun leven eindigt, namelijk dat ze een pijnlijke dood sterven, of misschien liet God hem een glimp van de hel zien en van de kwellende verschrikkingen die deze mensen overkomen. Hij zegt: 'Ze hebben het niet zo goed als ik dacht.'

Dan zegt hij in vers 20:

Toen mijn hart verbitterd was en ik in mijn nieren
geprikkeld werd,

PSALMEN 73:21

Hij zegt dat ze lijken op een nare droom die God heeft. Wanneer God wakker wordt, zullen ze verdwenen zijn. We hebben het er eerder over gehad dat zij God oproepen wakker te worden. Dat wil zeggen dat zij God oproepen om in te grijpen:

Kom op, kom in beweging, God. Sta op, schud Uzelf wakker, doe iets.

Hij zegt dat God hen zal wegvagen wanneer Hij wakker wordt. In zekere zin zijn ze dus als een droom. Wanneer je wakker wordt, is die weg. Ze zijn als een nachtmerrie die God heeft. Wanneer Hij wakker wordt, zullen ze er niet meer zijn. Ze zullen even snel verdwijnen als een droom wanneer je wakker wordt. Ze lijken zo echt te zijn. Hun zegeningen lijken zo tastbaar, maar ze zullen verdwijnen. Dan zullen ze verschrikkelijke kwellingen ondergaan. Zo begon hij in te zien hoe dwaas zijn vroegere gedachten waren, en dat is wat hij in vers 21 en 22 zegt. Hij zegt:

Hij zegt dat zijn geweten pijn deed omdat hij die dingen eerder had gedacht:

hoe onverstandig was ik toen, ik wist niets! Ik was een redeloos
dier bij U. Ik zal echter voortdurend bij U zijn, U hebt mijn
rechterhand gegrepen.

PSALMEN 73:21-22

Met andere woorden: ik was redeloos. Mijn vroegere gedachten, waarin ik de goddeloze benijdde, waren net zo redeloos als de manier waarop een dier denkt. Het was de verstandelijke vermogens die U mij hebt gegeven onwaardig om zulke domme en verkeerde gedachten te denken. Dat beseft hij nu.

15

Gods nabijheid als ware beloning

In vers 23 tot en met 26 benadrukt hij dus dat gerechtigheid haar eigen beloningen met zich meebrengt. Het zijn niet dezelfde soort beloningen die goddeloosheid lijkt op te leveren. Het zijn niet de tastbare schatten die die goddeloze mannen hebben. Maar in zekere zin is gerechtigheid haar eigen beloning. Ze geeft iemand bepaalde rechten waarop de goddelozen nooit aanspraak kunnen maken. In vers 23 tot en met 26 zegt hij:

U zult mij leiden door Uw raad, daarna zult U mij in heerlijkheid opnemen. Wie heb ik behalve U in de hemel? Naast U vind ik nergens vreugde in op de aarde. Bezwijkt mijn lichaam en mijn hart, dan is God de rots van mijn hart en voor eeuwig mijn deel. Want zie, wie zich ver van U houden, zullen omkomen; U verdelgt allen die als in hoererie U verlaten.

PSALMEN 73:23-26

Dit doet me denken aan een verhaal dat Jezus vertelde over de twee zonen van één man. De ene nam zijn erfenis, ging weg en verkwistte die aan hoeren en een losbandig leven. Hij leefde zich helemaal uit in de wereld. Hij deed met zijn geld en zijn mogelijkheden alles wat hij maar kon om er flink op los te zondigen en al het genot te krijgen dat er in de wereld te vinden was. Maar uiteindelijk was hij volkomen berooid. Toen zijn geld op was, waren zijn vrienden ook weg. Hij kon geen werk vinden. Er kwam een hongersnood. En omdat hij ver van het huis van zijn vader was, waar eten in overvloed was, leed hij honger. Hij merkte dat het helemaal niet zo leuk was om te oogsten wat hij had gezaaid. Het was gewoon niet zo geweldig.

Hij kwam op het idee dat hij maar naar huis moest teruggaan, en dat deed hij. Hij was diep vernederd en had berouw, en hij ging weer naar huis. Hij bood aan om slechts een slaaf van zijn vader te worden, maar zijn vader nam hem weer volledig als zoon aan. Dat was duidelijk Jezus' manier om te zeggen dat zondaars weer door God worden aangenomen en de status van zonen krijgen.

16

De trouwe en de verloren zoon

Maar er was nog een zoon, die nooit van huis was weggegaan. Hij was afgunstig, omdat deze zoon terugkwam en alle eer kreeg die een gewone zoon toekwam, nadat hij eropuit was gegaan en zoveel plezier had gehad. De andere zoon was er niet op uitgegaan om plezier te maken. Hij had niet de kans gekregen om eropuit te gaan, zich te bezatten, met de vrouwen naar bed te gaan en al die dingen te doen. Hij was gewoon een trouwe zoon van zijn vader geweest. Hij had op het land gewerkt en zich daar dag na dag in het zweet gewerkt.

Toen hij zag dat deze jonge zoon, die eropuit was gegaan en al dat zondige genot had gehad, was teruggekomen en er niets door verloren leek te hebben, klaagde hij. Hij zei:

Maar hij antwoordde en zei tegen zijn vader: Zie, ik dien u al zoveel jaren en heb nooit uw gebod overtreden en u hebt mij nooit een bokje gegeven om met mijn vrienden vrolijk te zijn. Maar nu deze zoon van u gekomen is, die uw bezit met hoeren opgemaakt heeft, hebt u voor hem het gemeste kalf geslacht.

LUKAS 15:29-30

De vader zei tegen hem:

En hij zei tegen hem: Kind, jij bent altijd bij mij en al het mijne is van jou.

LUKAS 15:31

Benijd deze zoon niet. Hij bracht maanden of misschien wel jaren niet in het gezelschap van zijn vader door, en dat was werkelijk tot zijn eigen nadeel. Misschien genoot hij enige tijd van de genoegens van de zonde, maar waarvan deed hij afstand? Hij deed afstand van de omgang met zijn vader, en dat is een groter genoegen en een grotere schat dan de genoegens van de zonde. In Psalm 16 staat over God:

In Uw aanwezigheid is volheid van vreugde; aan Uw rechterhand zijn genoegens voor eeuwig.

PSALMEN 16:11

De zoon die bij zijn vader was gebleven, had daar geen waardering voor gehad. Maar hij had werkelijk het echte genoegen gehad. Hij had ware rijkdom bezeten, doordat hij onafgebroken omgang met zijn vader had gehad.

17

Jaloers op bekeerde zondaars

Zoals de meesten van jullie weten, ben ik in een christelijk gezin opgevoed. Ik ben er nooit op uitgegaan om ook maar iets te doen van wat de meesten van onze generatie deden. Ik heb nooit drugs gebruikt, gerookt, gedronken of ook maar iets van dien aard gedaan. Ik was gewoon een keurige baptistenjongen. Toen ik bij de Jezusbeweging terechtkwam en mijn haar liet groeien, was ik voornamelijk omringd door mensen die alles hadden gedaan.

Ik zag dat God sommigen van die mensen echt zegende. Ik zag dat sommigen van hen bedieningen hadden waarin wonderen gebeurden. Er was één man in het bijzonder die mij de doop met de Heilige Geest bediende. Voordat hij behouden werd, had hij alles gedaan wat er in de wereld maar te doen was. Ik dacht: 'Deze jongens krijgen in zekere zin het beste van twee werelden. Ze gaan eropuit en leven een paar jaar in de genoegens van de zonde. Ze krijgen alles wat de wereld te bieden heeft, en daarna komen ze en krijgen ze ook alles wat God te bieden heeft. Sterker nog, het lijkt erop dat

ze meer krijgen van wat God te bieden heeft dan ik. Het lijkt wel alsof God voor deze jongens het gemeste kalf slacht, terwijl Hij voor mij nog nooit zelfs maar een bokje heeft geslacht.'

Er waren momenten waarop ik was als deze psalmist en in zekere zin jaloers was op de kwaaddoeners. Waarom mochten zij van beide werelden genieten? En ik leid al mijn hele leven in wezen een rechtvaardig leven. Daar heb ik natuurlijk vreugde in gekend — vanzelfsprekend zelfs heel veel — maar deze jongens krijgen die vreugde én de genoegens van de zonde. Waarom krijgen zij alles? Ik had die gedachten maar af en toe, en ik wist dat ze verkeerd waren. Ik stond er nooit echt lang bij stil. Maar toen ik nadacht over hun einde, werd duidelijk hoe verkeerd die gedachten waren. Zelfs van degenen die vanuit zo'n levenswijze tot de Heere waren gekomen, vielen velen weer af, omdat de zonde waarin ze zo lang hadden geleefd zo'n sterke greep op hen had. Velen van hen vielen af en kwamen weer terug bij de Heere, en vielen opnieuw af en kwamen weer terug bij de Heere. De man die mij de doop met de Heilige Geest bediende, is zelfs ongeveer vier of vijf keer afgevallen. Natuurlijk weet ik dat hij nu weer bij de Heere is, maar hij is onstandvastig. Want hij had niet het fundament gelegd dat God in mijn leven had gelegd, doordat ik gewoon voortdurend bij Hem was gebleven.

Ik besepte dat deze mensen nu wensten dat ze mijn achtergrond hadden. Deze mensen wensten dat ze nooit drugs hadden gebruikt en dat ze die denkpatronen nooit in hun leven hadden ontwikkeld. Nu beseffen zij dat ik degene ben die werkelijk gezegend is. Nu ben ik helemaal niet jaloers op hen. Ik prijs God dat ik dat hele wereldje niet heb doorgemaakt. Welke genoegens daarin ook te vinden waren, ze vallen volkomen in het niet bij de genoegens die in de tegenwoordigheid van God te vinden zijn. Ik prijs God dat Hij mij niet door dat specifieke wereldje heen heeft laten gaan.

18

Trouw, terugval en diepe wortels

Niet dat iemand die met Christus wandelt dat wereldje niet volledig kan overwinnen. Dat kan, en velen hebben het overwonnen. Maar het heeft beslist zijn nadelen. Ik heb al eerder het verhaal verteld over twee vrienden van mij die allebei tegelijkertijd

vanuit de drugscultuur behouden werden. Ze waren een paar jaar jonger dan ik, en toen ze behouden werden, zagen ze mij als een mentor of iets dergelijks. Nadat ze een paar jaar christen waren geweest, begonnen ze allebei ook onderwijs te geven.

Een van hen viel behoorlijk lange tijd af en kwam daarna weer terug bij de Heere. Toen hij bij de Heere terugkwam, leek het heel goed met hem te gaan. De Heere zegende hem zelfs. Hij gaf onderwijs en het leek erop dat er een zegen op zijn bediening rustte. De ander, die op hetzelfde moment behouden was geworden, was nooit afgefallen en leek niet helemaal dezelfde zalving te hebben. Hij leek niet dezelfde zegen op zijn bediening te hebben.

Deze broeders kwamen op verschillende momenten allebei bij mij om raad te vragen. Degene die de Heere trouw was gebleven en niet zo gezegend leek te zijn als de ander, die was afgefallen en bij de Heere was teruggekomen, kwam bij mij en klaagde daarover. Hij zei: 'Waarom heeft hij zoveel tijd zonder de Heere doorgebracht, zelfs nadat hij de Heere had leren kennen, en komt hij dan terug en zegent de Heere hem echt?'

Ik zei: 'Ik denk dat je er maar van moet uitgaan dat jij je wortels diep laat groeien, terwijl deze man helemaal geen wortels heeft. Hij heeft misschien veel gebladerte boven de grond, maar hij heeft geen wortels. En jij zult standvastiger zijn dan hij.'

En inderdaad, deze andere christen, die was afgefallen en teruggekomen, viel later opnieuw af en kwam nooit meer terug. Hij is nu al tien jaar afgefallen. Ik weet niet of hij ooit bij de Heere zal terugkomen, want hij had geen wortels.

19

God is voor eeuwig mijn deel

Soms lijken de goddelozen door God gezegend te worden, maar er zijn bepaalde onzichtbare zegeningen verbonden aan het feit dat je niet goddeloos leeft. Een daarvan lijkt op de zegen van de zoon die niet de verloren zoon was. Zijn vader zegt tegen hem:

Jouw zegen is dat je altijd bij me bent geweest. Je bent altijd bij me geweest.

Dat is waar de psalmist op uitkomt. In tegenstelling tot die anderen zegt hij:

U zult mij leiden door Uw raad, daarna zult U mij in heerlijkheid opnemen. Wie heb ik behalve U in de hemel? Naast U vind ik nergens vreugde in op de aarde.

PSALMEN 73:24-25

Met andere woorden: mijn hele leven lang leidt U mij. Ik heb het genoeg gekend dat U mij leidde, want:

Immers, zovelen als er door de Geest van God geleid worden, die zijn kinderen van God.

ROMEINEN 8:14

U hebt mij dus niet naar die gladde plaatsen geleid waar zij terechtgekomen zijn. U hebt mij mijn hele leven geleid, en daarna zult U mij zelfs in heerlijkheid opnemen. Dat is fantastisch. Deze dingen behoren niet tot de voordelen van goddeloosheid.

Vers 25:

Bezwijkt mijn lichaam en mijn hart, dan is God de rots van mijn hart en voor eeuwig mijn deel.

PSALMEN 73:26

Deze man heeft het nu goed op een rijtje. Eerst dacht hij: 'Die mannen zijn dik. Hun ogen puilen uit van het vet. Ze hebben al het geld dat ze maar willen. Ze hebben alle vrouwen die ze maar willen. Ze hebben alles. Hoe komt het dat zij gezegend worden, terwijl ze goddeloze mensen zijn?'

Hij zegt: 'Nu besef ik dat ik niets wil van wat zij hebben. Het enige wat ik wil, is God. Wat verlang ik op aarde behalve U, God? Ik heb U, en dat is de grootste zegen, het grootste genoeg dat een mens kan hebben. In de hemel is dat hetzelfde.'

Met andere woorden, ik heb zowel nu als later de grootste schat. Ik heb dus beslist geen reden om jaloers op hen te zijn.

Want zie, wie zich ver van U houden, zullen omkomen; U verdelgt allen die als in hoererij U verlaten.

PSALMEN 73:27

Dus eigenlijk zegt hij: ‘God, U bent mijn erfdeel. Hun deel lijkt in deze wereld te liggen, maar U bent voor altijd mijn deel, zelfs nadat deze wereld voorbij is.’

Maar wat mij betreft, het is voor mij goed dicht bij God te zijn. Ik neem mijn toevlucht tot de Heere HEERE, om al Uw werken te vertellen.

PSALMEN 73:28-29

Zijn conclusie is dus hetzelfde als zijn openingsvers. God is uiteindelijk heel goed voor degenen die een rein hart hebben. Maar na vers 1 begint hij eigenlijk een verhaal. Hij vertelt over zijn achtergrond, over een aantal dingen die hij dacht, over hoe hij zijn les leerde en over hoe hij jaloers was op goddeloze mensen. Toen hij vervolgens het heiligdom binnenging en zich op God richtte, begon hij werkelijk te zien: ‘Hier gaat het echt om. Dat ik hier in het heiligdom vlak voor God mag komen — wat een beloning is dat. Deze goddeloze mensen doen dat nooit en kunnen dat ook niet, maar ik wel.’ Zo beseftte hij dat een rein hart op zichzelf al een beloning was en dat het hem in aanmerking liet komen voor grotere beloningen dan goddeloze mensen ooit zouden kunnen hopen te krijgen, in deze wereld of in de volgende.

20

Psalm 74: de verwoeste tempel

Psalm 74. Dit zijn werkelijk mooie psalmen. Soms is het een beetje droge stof, omdat we een reeks psalmen krijgen waar niet veel over op te merken valt. Dat komt óf doordat ze allemaal op elkaar lijken, óf doordat ze allemaal dingen herhalen die al in

eerdere psalmen stonden. Maar sommige van deze psalmen zijn op hun eigen unieke manier best mooi.

Psalm 74 werd geschreven naar aanleiding van de verwoesting van Jeruzalem door de Babyloniërs. Als je daar een jaartal voor wilt, die verwoesting vond plaats in 587 voor Christus. Deze psalm werd waarschijnlijk rond die tijd geschreven, want de man gaat gebukt onder verdriet. De man is een Jood, een vrome Jood. Trouwens, al deze psalmen lijken van Asaf te zijn. Vanaf Psalm 73 zijn er ongeveer elf psalmen geschreven door een man die Asaf heette. Hij was een van de leiders van de tempelkoren. Hij schreef dus een flink aantal van deze psalmen, elf ervan, hier zo bij elkaar. Kennelijk maakte hij de val van Jeruzalem nog mee. Deze psalm werd geschreven over zijn verdriet daarover en vormt tot op zekere hoogte een beschrijving van hoe dat gebeurde.

Vervolgens denkt hij terug aan Gods eerdere overwinningen, maar treurt hij over het feit dat God Zijn volk nu in de steek lijkt te hebben gelaten. Dat is natuurlijk wat hij in het eerste vers uitdrukt:

O God, waarom hebt U ons voor altijd verstoten? Waarom rookt Uw toorn tegen de schapen van Uw weide? Denk aan Uw gemeente, die U vanouds verworven hebt, de stam die Uw eigendom is, die U verlost hebt, de berg Sion, waarop U gewoond hebt. Richt Uw schreden naar de blijvende puinhopen, naar alles wat de vijand in het heiligdom heeft vernield. Uw tegenstanders brullen midden in Uw ontmoetingsplaatsen; zij hebben er hun banieren als tekenen neergezet.

PSALMEN 74:1-4

Dat wil zeggen dat zij hun banieren met Babylonische afbeeldingen de tempel binnenbrachten en hem op die manier ontwijdden voordat ze hem verwoestten, zoals de Romeinen dat later in het jaar 70 na Christus deden.

Zo sloegen zij al de graveringen ervan met houwelen en mokers in stukken. Zij staken Uw heiligdom in brand; tot de grond toe ontheiligden zij de woning van Uw Naam.

PSALMEN 74:6-7

De eigenlijke gedachte hier is mij niet echt duidelijk. Het lijkt erop dat hij zegt dat mannen vroeger een bepaalde naam voor zichzelf verwierven door in het bos hout te hakken. Hij zegt dus dat zij zichzelf als helden beschouwen omdat ze met hun bijlen en hamers de tempel afbreken.

Vers 8:

Zij zeiden in hun hart: Laten wij die gezamenlijk plunderen! Zij verbrandden al Gods ontmoetingsplaatsen in het land.

PSALMEN 74:8

Dat betekent de tempel.

Wij zien onze tekenen niet; er is geen profeet meer en niemand onder ons weet hoelang dit zal duren.

PSALMEN 74:9

Dat is een van de ergste aspecten. God bracht niet alleen het oordeel over het volk, maar een van de ergste tekenen van dat oordeel was dat Hij geen profeten in hun midden had om hun te vertellen wat er gaande was. De eerdere profeten, zoals Jeremia en Ezechiël, en zelfs Jesaja vóór hen, hadden hen al gewaarschuwd dat dit zou gebeuren als ze zich niet van hun zonden bekeerden. De verwoesting van de tempel door de Babyloniërs was een voorzegde straf voor de Joden vanwege de afgoderij

waarmee ze zich hadden ingelaten. Maar nu de verwoesting komt, zijn er geen profeten meer die hun vertellen hoelang het zal duren. Daar treurde hij dus werkelijk om.

21

Gods vroegere overwinning op Egypte

Waarom trekt U Uw hand terug, Uw sterke rechterhand? Trek haar uit het midden van Uw boezem. Maak er een eind aan! Toch is God mijn Koning van oudsher, Die heil brengt hier op aarde.

PSALMEN 74:11-12

Hij stelt God voor alsof Hij Zijn handen in Zijn zakken heeft: ‘Kom op, haal Uw handen uit Uw zakken — of van Uw borst — en doe iets.’ Dat is werkelijk wat hij zegt.

Dan vertelt hij in vers 12 tot en met 17 over een van de vroegere overwinningen die God op Zijn vijanden behaalde. Daarmee suggereert hij min of meer: ‘Waarom gebeurt dit nu niet? Waarom behaalt U niet zo’n overwinning op de Babyloniërs?’ Vers 12 tot en met 17 vormt een sterk figuurlijke beschrijving van Gods bevrijding van de Joden uit Egypte. Er wordt verwezen naar het splijten van de zee, maar midden in die beschrijving staat het beeld van het in stukken delen van de draken in de zee. Ik veronderstel dat het is alsof, toen de zee in tweeën spleet, de dieren erin ook doormidden werden gesneden. Niet dat dit werkelijk gebeurde, maar het wordt in

figuurlijke taal gezegd. En het beschrijft de vijand die destijds werd verslagen, namelijk Egypte. Die vijand wordt beschreven als een draak, een zeemonster dat Leviathan heet. Leviathan stelt in vers 14 Egypte voor. Er staat in vers 12:

Ú hebt door Uw macht de zee gespleten, U hebt de koppen van de zeemonsters in de wateren vermorzeld. Ú hebt de koppen van de Leviathan verbrijzeld, U hebt hem tot voedsel gegeven aan het volk in de woestijn. Ú hebt een bron en een beek doormidden gespleten, Ú hebt altijd stromende rivieren laten uitdrogen. De dag is van U, ook de nacht behoort U toe, Ú hebt het licht en de zon hun plaats gegeven. Ú hebt alle grenzen van de aarde vastgesteld; zomer en winter, Ú hebt ze geformeerd. Denk hieraan, de vijand heeft de HEERE gesmaad, een dwaas volk heeft Uw Naam gelasterd.

PSALMEN 74:13-18

22

Egypte als draak en Leviathan

De verwijzing naar het in stukken delen van de koppen van de draken en van Leviathan is een nogal symbolische beschrijving van de vernietiging van de farao en de Egyptenaren, of van het land Egypte. Dit wordt bevestigd door het feit dat Egypte bij een andere profeet, in Ezechiël 32:2, ook als een draak wordt beschreven, een zeedraak. Ook hier wordt symbolisch over Egypte gesproken als een draak die de vijand van Gods volk was geweest.

Ezechiël 32:2 is in de King James onjuist vertaald, want in de King James staat:

Mensenkind, hef een klaaglied aan over de farao, de koning van Egypte, en zeg tegen hem: U leek onder de heidenvolken op een jonge leeuw; en u was als een zeemonster in de zeeën, u barstte los in uw rivieren, bracht het water met uw voeten in beroering en maakte hun rivieren troebel.

EZECHIËL 32:2

De spreker merkt op dat het Engelse woord ‘whale’ in de King James volgens de kanttekening met ‘dragon’ weergegeven zou moeten worden. De HSV vertaalt het betreffende Hebreeuwse woord met „zeemonster”. In de door hem gebruikte Engelse formulering staat er dan dat de farao, de koning van Egypte, als een draak in de zeeën is.

Wanneer Hij tot Egypte spreekt, zegt Hij:

U bent als een draak in de zeeën.

Hier spreekt hij over de bevrijding van de Joden uit Egypte en over het splijten van de Rode Zee. Hij spreekt erover dat God de kop van de draak in stukken deelde, of de koppen, in het meervoud, van de draak Leviathan. De naam Leviathan komt elders in de Schrift voor, en bijna overal waar die naam voorkomt, wordt hij op een andere manier gebruikt. In hoofdstuk 41 van Job, geloof ik, hadden we de beschrijving van Leviathan. Dat lijkt een beschrijving te zijn geweest van een dinosaurus, een vuurspuwend reptiel dat in de zee leefde. In dit geval heeft Leviathan meerdere koppen, een veelkoppige draak. Dat doet ons denken aan sommige beelden in Openbaring, over de draak daar die zeven koppen en tien horens heeft.

Er wordt ook naar Leviathan verwezen in Jesaja 27:1, waar de vernietiging van satan wordt beschreven. Leviathan stelt daar, zo lijkt het, satan voor. In Jesaja 27:1 staat:

Op die dag zal de HEERE vergelding doen met Zijn hard, groot en sterk zwaard aan de Leviathan, de snelle slang, ja, de Leviathan, de kronkelende slang; Hij zal het monster dat in de zee is, doden.

JESAJA 27:1

Het spreekt over een tijd waarin de Heere Leviathan, de kronkelende slang, en de draak in de zee zal straffen.

23

De draak in Psalmen en Openbaring

Wanneer we bij Openbaring komen, hebben we, zoals ik al zei, dit beeld van de draak met de verschillende koppen. Ik geloof dat Openbaring die symboliek ontleent aan Psalm 74, die we nu bestuderen:

U verbrijzelde de koppen van de zeemonsters in het water; U verbrijzelde de koppen van de Leviathan.

PSALMEN 74:13-14

of:

Ú hebt de koppen van de Leviathan verbrijzeld, U hebt hem tot voedsel gegeven aan het volk in de woestijn.

PSALMEN 74:15

een draak die veel koppen heeft.

We hebben een beschrijving van zo'n draak in Openbaring 12:3. Er staat:

En er verscheen een ander teken in de hemel. En zie: een grote vuurrode draak met zeven koppen en tien hoorns. En op zijn koppen zeven diademen.

OPENBARING 12:3

We zullen hier uitvoeriger over spreken wanneer we Openbaring gaan behandelen, maar in het volgende hoofdstuk, Openbaring 13:1, staat:

En ik zag uit de zee een beest opkomen, dat zeven koppen en tien hoorns had, en op zijn hoorns waren tien diademen, en op zijn koppen een gods lasterlijke naam.

OPENBARING 13:1

Blijkbaar had dit beest dezelfde kenmerken als de draak. De draak had zeven koppen en tien horens. Ik geloof dat deze symbolische beeldspraak aan het Oude Testament is ontleend, zoals bijna alle symbolen in Openbaring in het Oude Testament terug te vinden zijn. Ik geloof dat God het boek Openbaring heeft gegeven in symbolen die hun betekenis aan het Oude Testament ontleenen — nou ja, eigenlijk is het in code geschreven. Dat is het. Het is in code geschreven, en je kunt die code ontcijferen door de betekenis van de symbolen in het Oude Testament na te gaan, of ze in elk geval te herkennen.

Bij de veelkoppige draak verwijst het Oude Testament naar de bevrijding van Gods volk uit Egypte, en Egypte was de draak. In Openbaring wordt dat begrip echter op satan overgebracht. Satan is de draak. Zoals we zagen toen we Exodus bestudeerden, was Egypte een voorafbeelding — de farao was een voorafbeelding van satan — en de bevrijding van de Joden uit Egypte was een beeld en een voorafschaduw van Christus Die ons uit de macht van satan bevrijdt. Zo wordt dat verband overgebracht.

In de Psalmen is de veelkoppige draak Egypte, waaruit God Zijn volk heeft bevrijd. Wanneer je dit doortrekt naar het Nieuwe Testament, wordt het thema overgenomen dat de vijand, deze veelkoppige draak, satan is, uit wiens slavernij God Zijn

volk bevrijdt.

24

Leviathan en de mythen over Baäl

Terug in Psalm 74 is het interessant dat het Kanaänitische volk, de niet-Joodse Kanaänieten, een legende had over hun god Baäl. Baäl wordt vaak in de Bijbel genoemd, maar deze legende staat niet in de Bijbel. Ze staat in de oude Kanaänitische literatuur die archeologen hebben ontdekt. De Kanaänieten hadden een legende waarin Baäl iets doodde. In hun legende ging het om de verpersoonlijking van de zee en de rivier en om een zevenkoppige slang die Lotan heette. Dat is het Kanaänitische equivalent van Leviathan. Dit betekent dat de Kanaänieten al een overlevering hadden voordat deze psalm werd geschreven. De Kanaänieten hadden een overlevering dat hun god Baäl een zevenkoppige slang had gedood die Lotan heette, oftewel het equivalent van Leviathan.

Wat we dan kunnen zien, is dat de mythische overwinningen van Baäl waarop de Kanaänieten aanspraak maakten, de legendarische, mythische overwinningen van Baäl, in werkelijkheid dingen waren die God daadwerkelijk in de geschiedenis heeft gedaan. De ware God heeft werkelijk de koppen van Leviathan verbrijzeld. Hij heeft werkelijk de veelkoppige draak of slang overwonnen. De Kanaänieten hadden die dingen aan Baäl toegeschreven, maar dat speelde zich allemaal af in het rijk van de mythe, want Baäl was niet eens een echte god. De schrijver van de psalm, Asaf, kent die legende blijkbaar en gebruikt beelden uit de Kanaänitische legende om te laten zien dat wat aan Baäl werd toegeschreven, in werkelijkheid door God Zelf is verwezenlijkt en volbracht. Hij heeft dat werkelijk gedaan, in het echte leven, in de geschiedenis, terwijl Baäl het helemaal niet heeft gedaan.

25

Een smeekbede voor het verdrukte volk

We gaan verder. Bedenk dat de context is dat de tempel is verwoest. De schrijver vraagt zich af waarom God de Joden niet van de Babyloniërs heeft bevrijd, terwijl Hij hen op zo'n indrukwekkende manier uit Egypte kon bevrijden. Hij zegt in vers 18:

Geef aan de wilde dieren de ziel van Uw tortelduif niet over,
vergeet niet voor altijd het volk van Uw ellendigen.

PSALMEN 74:18

waarmee Israël wordt bedoeld,

Aanschouw het verbond, want de duistere oorden van het land
zijn vol woningen van geweld. Laat de verdrukte niet beschaamd
terugkeren, laat de ellendige en arme Uw Naam loven.

PSALMEN 74:20-21

In de laatste drie of vier verzen pleit deze man, zouden we kunnen zeggen, op het bloed. In feite zegt hij: 'Denk aan Uw verbond.' Heb je ooit de uitdrukking 'pleiten op het bloed' gehoord? Die komt niet echt in de Bijbel voor, maar soms gebruiken christenen, vooral pinksterchristenen, haar voortdurend: 'Ik pleit op het bloed.' Wij gebruiken haar soms. Hoewel het geen uitdrukking is die in de Bijbel voorkomt, is het wel een begrip dat in de Bijbel voorkomt.

Het betekent natuurlijk dat wij niet op onze eigen gerechtigheid pleiten wanneer we om Gods gunst vragen, wanneer we God aanroepen om ons gebed te verhoren. We komen niet op grond van het idee dat we iets verdienen. We komen niet tot Hem met een verzoek omdat we zoveel goede dingen hebben gedaan en dit daarom ons pleidooi voor Hem is: 'God, beantwoord onze gebeden, omdat we goed hebben gedaan en het hebben verdiend.' Ons enige pleidooi is dat het bloed vergoten is. Er is een verbond dat God door het bloed van Jezus met ons is aangegaan. Daarom heeft Hij Zich er vanwege het bloed van Jezus toe verbonden bepaalde dingen voor ons te doen.

God was ook een verbond met de Joden aangegaan, het eerste, oude verbond. Met ons is het het nieuwe. Toen Mozes het eerste verbond tussen God en Israël instelde, werd er bloed op het volk gesprend, en dit bezegelde het verbond. Vroeger werden er verbonden tussen mensen gesloten, soms door hun polsen open te snijden en die tegen elkaar te leggen. Dat symboliseerde een uitwisseling van bloed, een samensmelting van de identiteit van de twee partijen, zodat wat de een overkwam de ander aanging. Wanneer twee mensen een verbond aangingen, was het zoals bij de Amerikaanse indianen die hun bloed samenvoegden om bloedbroeders te worden. Dat betekende een verbond.

Het woord 'verbond' zelf is in feite afkomstig van een woord dat 'snijden' betekent. 'Een verbond snijden' was een oude uitdrukking met betrekking tot verbonden, omdat de ene persoon zichzelf soms sneed en de andere persoon zichzelf ook sneed. Vervolgens vermengden ze symbolisch hun bloed en zeiden: 'Jij en ik zijn nu één. Wat mij pijn doet, gaat jou aan.'

26

Pleiten op Gods verbond

God was door het vergieten van bloed een verbond met het volk Israël aangegaan. Nu zegt deze schrijver: 'Denk aan het verbond.' Wij kunnen hetzelfde doen. Wanneer we God om gunst vragen, kunnen we zeggen: 'Denk aan het verbond, het nieuwe verbond in het bloed van Christus. Ik pleit op het bloed van Jezus. Ik pleit er niet op dat ik verdien dat U mij helpt. Ik zeg eenvoudigweg dat U en ik vanwege het bloed van Jezus in een verbondsrelatie staan en dat mijn belangen Uw belangen zijn.'

Dat is wat deze man op een misschien wat aardser niveau zei over zijn verhouding tot God onder het oude verbond. Wij hebben een beter verbond en een besprenkeling met bloed die van betere dingen spreekt, zegt het boek Hebrëen. Hij zegt:

Denk aan het verbond.

Met andere woorden: vergeet niet dat U een verbond met deze mensen hebt gesloten.

Sta op, o God, voer Uw rechtszaak, denk aan de smaad die dwazen U de hele dag aandoen. Vergeet het geroep van Uw tegenstanders niet; het gejoel van wie tegen U opstaan, stijgt voortdurend op.

PSALMEN 74:22-24

Blijkbaar was het bloedbad nog steeds gaande. Het nam nog steeds toe. De tempel lag inmiddels in puin, maar de verwoesting ging door, en het tumult van hen die tegen God opstonden nam voortdurend toe. Merk op dat zijn argumenten aan het einde allemaal te maken hebben met het feit dat dit Gods vijanden zijn.

Het was Zijn eigen zaak, omdat Hij met dit volk verbonden was. Hij stond in een verbond met hen. Het was hun zaak, maar omdat Hij in een verbond met hen stond, was het ook Zijn zaak. Het ging Hem aan. Daarom zegt hij:

Antwoord omwille van Uzelf en vanwege het verbond. Houd rekening met het verbond.

En toch eindigt het met een verwoesting die toeneemt en niet afneemt. We weten dat de situatie voor de Joden pas zeventig jaar later ten goede keerde.

27

Psalm 75: God is Rechter en Koning

Nu willen we Psalm 75 bestuderen. Die is kort en krachtig. Het is een psalm over Gods soevereiniteit. Hij is de Rechter van alle volken. Ze moeten allemaal verantwoording aan Hem afleggen. Ik zal eerst de hele psalm lezen en daarna bepaalde punten bespreken. Er staat:

Wij loven U, o God, wij loven U; Uw Naam is nabij; men vertelt Uw wonderen.

PSALMEN 75:1

Wij zingen dat in een enigszins gewijzigde vorm.

Wanneer ik ontvangen heb wat voor mij bestemd is, zal ik billijk oordelen. Het land en al zijn bewoners smolten weg, maar ik heb zijn pilaren vastgezet. Sela Ik heb gezegd tegen de dwazen: Doe niet zo dwaas, en tegen de goddelozen: Hef uw hoorn niet op. Hef uw hoorn niet naar omhoog, spreek niet met hooghartig uitgestoken hals.

PSALMEN 75:3-6

Dit is nu God Die spreekt, in vers 2 tot en met 5:

Wanneer Ik de mensen bijeenbreng, zal Ik eerlijk rechtspreken. De aarde en al haar bewoners wankelen, maar Ik houd haar steunpilaren overeind. Sela. Ik zei tegen de dwazen: Gedraag je niet zo dwaas, en tegen de slechte mensen: Steek je hoorn niet omhoog. Steek je hoorn niet zo hoog op en praat niet zo hooghartig. Want aanzien komt niet uit het oosten, het westen of het zuiden, maar God is de rechter. Hij vernedert de één en verheft de ander, want de Heer heeft een beker in Zijn hand. De wijn is rood en sterk gekruid, en Hij schenkt hem uit, maar alle slechte mensen op aarde moeten hem tot op de droesem leegdrinken. Maar ik zal hier altijd over vertellen, ik zal lofliederen zingen voor de God van Jakob. Ik zal alle hoorns van de slechte mensen afhakken, maar de hoorns van de rechtvaardigen zullen omhoog worden geheven.

Merk op dat al dit spreken over horens misschien wat verwarrend is. In vers 5 staat:

Steek je hoorn niet zo hoog op.

En in vers 10:

Ik zal alle hoorns van de goddelozen afhakken, de hoorns van de rechtvaardige worden omhooggeheven.

PSALMEN 75:11

Om de een of andere reden — ik weet niet wat de etymologische achtergrond ervan was — kwam dit veelvuldig voor in de Schriften, vooral in de dichterlijke geschriften. Er wordt gesproken over de horens van personen. Soms spreekt de psalmist over zijn eigen hoorn, bijvoorbeeld: ‘U hebt mijn hoorn verhoogd als die van een wilde os.’

Ook de horens van de rechtvaardigen en de horens van de goddelozen worden gebroken, verheven of bevestigd, of er gebeurt weer iets anders mee.

Die horens stellen macht voor. Ze stellen bijna altijd politieke macht of militaire macht voor, en vooral politieke macht. Het beeld is waarschijnlijk ontleend aan een stier of een os. Dat is een heel sterk dier, maar zijn voornaamste verdediging bestaat uit zijn horens. Daaraan ontleent hij zijn vermogen om ontzag in te boezemen en zijn overheersende positie. Wanneer hij buiten in de wei staat, maken zijn horens die wei als het ware tot zijn wei. Ga maar eens de wei van een stier in en kijk van wie die is. De reden waarom je tot een bepaalde conclusie komt, zal ongetwijfeld iets met zijn horens te maken hebben. Dat kan de reden zijn waarom de term ‘horens’ werd opgevat als politieke macht of heerschappij.

28

God vernedert en verheft machthebbers

Je kunt zien dat dit erover gaat hoe God de volken in wezen bestraft vanwege hun arrogantie. Hij zegt tegen hen dat ze niet met een stijve nek moeten spreken. Dat wil zeggen dat ze niet arrogant moeten zijn, met hun hoofd hoog opgeheven en hun nek verstijfd, terwijl ze weigeren voor Hem te buigen. Hij zei dat verheffing nergens op aarde vandaan komt. Verheffing komt van de Heere. Als je verheven wilt worden, kun je maar beter God vrezen en Zijn gunst zoeken, want in vers 7 zegt Hij:

maar God is Rechter: Hij vernedert de een en verhoogt de ander.

PSALMEN 75:8

Dit beginsel wordt met andere woorden verwoord in het boek Daniël. In Daniël 2, vers 21, staat over God:

Hij verandert de tijden en tijdstippen, Hij zet koningen af en stelt koningen aan, Hij geeft de wijsheid aan wijzen, de kennis aan wie verstand hebben.

DANIËL 2:21

Dat is God. God zet koningen af en Hij stelt koningen aan. Hij heeft de politieke aangelegenheden van de aarde volledig onder controle.

In Daniël 4, vers 17, staat:

Dit bevel berust op het besluit van de wachters en dit verzoek op het woord van de heiligen, opdat de levenden erkennen dat de Allerhoogste Heerser is over het koningschap van mensen, en dat geeft aan wie Hij wil, en daarover zelfs de laagste onder de mensen aanstelt.

DANIËL 4:17

Dat wil zeggen: God heerst over het koningschap van de mensen, Hij geeft het aan wie Hij wil en Hij stelt daarover de laagste onder de mensen aan. God stelt aan wie Hij maar wil om die positie in te nemen. Het feit dat iemand tot koning is verheven, betekent niet dat hij een goed mens is. God kan zelfs de allerlaagste mens aanstellen om die positie in te nemen. Dat is Gods zaak.

Wat deze psalm zegt, is dat God koningen aanstelt en dat God koningen afzet. Daarom moeten zij niet proberen hun eigen hoorn te verheffen. Ze moeten niet trots en arrogant spreken en denken dat ze onafhankelijk zijn van God. Dat zijn ze beslist niet.

29

De beker van Gods oordeel

In feite staat er in vers 8 dat God een beker in Zijn hand heeft. De King James, waarop de uitleg van de spreker berust, noemt de wijn in die beker rood; de HSV beschrijft hem als schuimend en sterk gekruid. Die beker is de beker van Zijn boosheid, Zijn verontwaardiging en Zijn toorn. Elders in de Schrift wordt deze beker ook genoemd, maar we zullen die gedeelten niet bekijken. Een van de bekendere gedeelten is Jeremia 25, vers 15 tot en met 33, waar Jeremia een beker kreeg en hem naar die verschillende koningen moest brengen om hen eruit te laten drinken. Die beker stond voor het oordeel dat zij uit de hand van God zouden moeten drinken. Andere gedeelten in de Schrift geven aan dat die beker wordt gevuld door de ongerechtigheid van de volken. Wanneer hij vol is, is hij klaar om over hen uitgegoten te worden. God laat hen de beker vullen met hun eigen slechte daden. En wanneer hij vol is en God het niet langer verdraagt, giet Hij Zijn toorn over hen uit. Dat is wat de beker symboliseert. Hij zegt dat deze beker in Gods hand is. Hij weet wanneer Hij hem kan uitgieten. God kan volken oordelen. Hij kan koningen aanstellen. Hij kan koningen ten val brengen.

Wat de droesem betreft, dat was het bittere deel van de druiven dat onder in de beker lag. Die beker zal niet alleen over de goddelozen worden uitgegoten, maar zelfs het bitterste deel van Gods oordelen zal over hen komen. Zij zullen de droesem van die beker moeten drinken.

30

Psalm 76: Gods overwinning en oordeel

Er is niet veel meer wat ik over die psalm wil zeggen, maar ik wil Psalm 76 wel behandelen. Deze psalm gaat over Gods overwinningen.

Opnieuw:

God is bekend in Juda, Zijn Naam is groot in Israël. In Salem is Zijn hut en Zijn woning is in Sion.

PSALMEN 76:1-2

Salem is een verkorte vorm van de naam Jeruzalem.

Of ontzagwekkend.

Dit klinkt als een voortzetting van het thema in de vorige psalm: hoe Hij het oordeel over de volken brengt en zij doodsbang zijn wanneer Hij dat uiteindelijk doet. In Psalm 75 zien we dat Hij deze beker in Zijn hand heeft, maar Hij heeft hem nog niet uitgegoten. Hij voorzegt alleen dat de goddelozen onder de volken eruit zullen moeten drinken. Maar nu zien we Hem die beker daadwerkelijk uitgieten.

In vers 6 staat:

Door Uw bestraffing, o God van Jakob, vielen strijdswagen en paard in een diepe slaap.

PSALMEN 76:7

Dat wil zeggen dat de legers van de goddelozen door Gods bestraffing worden vernietigd. Wanneer er in vers 7 staat:

U, ontzagwekkend bent U! Wie zal voor Uw aangezicht bestaan, zodra Uw toorn ontvlamt?

PSALMEN 76:7

dan kijkt hij volgens mij naar een toekomstige dag, tenzij hij kijkt naar een oordeel op korte termijn dat God over een bepaald volk heeft gebracht. Maar dit zal natuurlijk uiteindelijk werkelijkheid worden wanneer Jezus terugkomt, en dat zou kunnen zijn waarnaar hij hier verwijst. Hij ziet een tijd waarin God zal komen en de zachtmoedigen van de aarde in het gelijk zal stellen.

In de openingsverzen verwijst hij naar het feit dat God in het bijzonder verbonden is met Juda en Israël, de berg Sion en Jeruzalem. Dat zijn de dingen die daar worden genoemd. Maar vervolgens gaat het niet langer over Jeruzalem, maar over God Zelf en het feit dat Hij de hele wereld zal oordelen. Het begint met een plaatselijke gerichtheid op Jeruzalem zelf en Gods daden daar, waarbij Hij de vijanden van Jeruzalem ten val brengt. Daarna gaat het over in een meer wereldwijd of kosmisch tafereel waarin God de hele aarde en alle vorsten van de aarde oordeelt.

31

De woede van mensen dient Gods plan

Eén uitspraak in vers 10 valt in het bijzonder op:

Want de woede van mensen zal U tot lof zijn, wat aan woede overblijft, zult U beteugelen.

PSALMEN 76:11

Dat is iets vreemds. In Jakobus hoofdstuk 1 staat dat de toorn van een mens de gerechtigheid van God niet voortbrengt. Dat staat in Jakobus 1:20:

De toorn van een man brengt immers geen gerechtigheid voor God teweeg.

JAKOBUS 1:20

Wat hij daar in wezen zegt, is dat we niet toornig moeten worden. We moeten niet boos worden en proberen God met onze boosheid tegen mensen een dienst te bewijzen. Wanneer mensen ons kwaad maken, moeten we niet zomaar verontwaardigd raken en eropuit gaan om in toorn God in het gelijk te stellen. Want hij zegt dat dit niet werkelijk Gods bedoelingen zal verwezenlijken.

Niettemin is onze vleselijke toorn niet het middel dat God wil gebruiken om Zijn doeleinden te verwezenlijken. Toch is Hij in staat alles zo te sturen, ook de toorn van mensen en ook de toorn van mensen tegen Hem. Zelfs degenen die strikken zetten

voor Gods rechtvaardigen, kan God in hun eigen strikken laten vallen. Haman maakte de galg, naar hij dacht, voor Mordechai. Maar God liet de toorn van die man later Gods eigen doeleinden dienen, zodat Haman zelf eraan werd opgehangen. God is dus in staat omstandigheden zo te sturen dat alle dingen meewerken ten goede voor hen die Hem liefhebben en volgens Zijn voornemen geroepen zijn. Daarom kan God zelfs de toorn van de mens, zelfs de zonden van anderen, gebruiken. Dat betekent niet dat zonde of toorn daardoor gerechtvaardigd wordt. Dat wordt er niet door gerechtvaardigd. Het feit dat God die kan gebruiken, betekent niet dat Hij die goedkeurt. Het is gewoon zo dat God heel vindingrijk is. God kan een situatie volledig herstellen. Als de dingen een richting uitgaan die Hij niet zou kiezen, kan Hij de situatie niettemin redden en gebruiken. Hij kan zelfs de toorn van de mens ertoe brengen Hem in zekere zin te loven, zodat die tot Zijn lof uitloopt.

32

God beteugelt en gebruikt het kwaad

Een opmerkelijk voorbeeld daarvan zien we op Golgotha. Toen de toorn van de mens Jezus aan het kruis nagelde, was dat volledig in overeenstemming met Gods voornemen voor het behoud van de wereld. Toch was het niet te rechtvaardigen. De mensen die Jezus doodden, worden daardoor niet gerechtvaardigd alleen omdat zij daarmee profetie vervulden. Zij waren in hun zonden. Zij handelden vanuit hun eigen vleselijke toorn, haat en jaloezie, en zij zijn verantwoordelijk voor hun zonden. Toch kon God dat gebruiken om Zijn doeleinden te verwezenlijken en ervoor te zorgen dat het Hem tot lof was.

Wat boeiend is aan dit vers, is het tweede gedeelte. Daar staat dat Hij de rest van de toorn, of alles wat Hem niet zal loven, zal beteugelen. Dat betekent, althans voor mij, dat God elk kwaad beteugelt waarvoor Hij geen enkel nut ziet. Dat wil zeggen: als Hij iets niet kan gebruiken, laat Hij het niet gebeuren. Hij zal het beteugelen.

Wanneer we al het kwaad in de wereld zien, moeten we bedenken dat God dit kwaad niet heeft beteugeld. Daarom moet Hij van plan zijn het ten goede te keren. Hij moet van plan zijn ervoor te zorgen dat het Hem looft. Daarmee wordt niet gezegd dat dit kwaad goed wordt. Dat wordt het niet. Maar het betekent dat God het onder controle

heeft. God heeft de situatie onder controle. Het is niet zo dat de dingen uit de hand zijn gelopen. Als God geen enkele manier had om de situatie te verlossen, zou Hij deze kwade dingen om te beginnen niet hebben laten gebeuren. Maar juist het feit dat ze gebeuren, betekent dat Hij ze ten goede kan keren, ze voor Zijn heerlijkheid kan gebruiken en ervoor kan zorgen dat ze Hem lof brengen.

Dat is een veel te diep onderwerp om tot één enkel vers te beperken. Toch geloof ik dat het er allemaal in staat:

God is bekend in Juda, Zijn Naam is groot in Israël. In Salem is Zijn hut, en Zijn woning in Sion. Daar brak Hij de vurige pijlen van de boog, het schild, het zwaard en de strijd. Sela U bent schitterender en machtiger dan de roofzuchtige bergen. De heldhaftigen werden beroofd terwijl zij sluimerden en sliepen, geen van de strijdbare mannen vond nog kracht in zijn handen. Door Uw bestraffing, o God van Jakob, vielen strijdswagen en paard in een diepe slaap. U, ontzagwekkend bent U! Wie zal voor Uw aangezicht bestaan, zodra Uw toorn ontvlamt? U liet een oordeel uit de hemel horen; de aarde vreesde en werd stil, toen U, o God, opstond ten oordeel, om alle zachtmoedigen van de aarde te verlossen. Sela Want de woede van mensen zal U tot lof zijn, wat aan woede overblijft, zult U beteugelen. Doe geloften en kom ze aan de HEERE, uw God, na, u allen die Hem omringt! Laten ze Hem Die te vrezen is, geschenken brengen, Die de adem van vorsten als druiven afsnijdt, Die gevreesd is bij de koningen van de aarde.

PSALMEN 76:2-13

33

God keert het kwaad ten goede

Alles wat God Hem niet kan laten loven, zal Hij niet laten gebeuren, omdat Hij al heeft bepaald dat de aarde met Zijn lof vervuld zal worden. Een deel van ons gebed zou moeten zijn dat wij God de ruimte geven om die kwade situaties ten goede te keren, zodat Hij daar inderdaad heerlijkheid door ontvangt.

Denk bijvoorbeeld aan Paulus voordat hij christen was, toen hij op weg naar Damascus de christenen wilde vervolgen. Dat was de toorn van de mens. Het zag er beslist niet goed uit voor de gemeente en ook niet voor Gods doeleinden, dat Saulus met die soldaten eropuit trok om deze christenen te arresteren. Maar God keerde het ten goede, tot Zijn heerlijkheid. Diezelfde ijver die zich bij Paulus in haat en toorn had geuit, werd later omgevormd tot ijver voor God. Hij zorgde ervoor dat die toorn van de mens iets anders werd, iets wat Hem loofde en Zijn doeleinden verwezenlijkte.

Er zijn nog veel andere gevallen in de Schrift te bedenken die dit eveneens illustreren. Maar het punt is dat dit niet alleen iets is wat in enkele gevallen in de Schrift te zien is. Het is een feit dat God soeverein is. Hoewel mensen in hun toorn dingen kunnen doen die tegen Zijn wetten en zelfs tegen Zijn wil ingaan, vallen die dingen niet buiten Zijn macht om ze ten goede te keren. Als ze buiten Zijn macht vielen om ze ten goede te keren, zou Hij ze om te beginnen niet laten gebeuren. Hij zou ze beteugelen.

Al halen we uit dat vers, of uit die hele psalm, geen andere gedachte dan die uit dat ene vers, dan is dat de tijd die we eraan hebben besteed waard. We sluiten op dit punt af en gaan verder met de latere psalmen. Inmiddels zijn we over de helft heen. Er zijn honderdvijftig psalmen en we zijn Psalm 75 voorbij. Bovendien hebben we al veel van de latere psalmen behandeld toen we verschillende groepen psalmen bespraken, dus we zijn ruim over de helft. We zijn in feite veel verder dan halverwege dan je misschien zou denken, omdat er na dit punt een groot aantal psalmen komt die we al hebben behandeld en die we dus zullen moeten overslaan wanneer we eraan toekomen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Samuel 17:8-13
- Psalmen 70:2-3
- Psalmen 70:4-6
- Psalmen 70:5
- Psalmen 71:9
- Psalmen 71:18
- Psalmen 71:5
- 1 Samuel 17:34-36
- 1 Samuel 17:37
- Psalmen 71:1-6
- Psalmen 71:7
- Psalmen 71:8-9
- Psalmen 71:10-13
- Psalmen 71:15
- Psalmen 71:14
- Efeze 5:16
- Romeinen 13:12
- Psalmen 71:19-24
- Psalmen 73:1
- Johannes 1:48
- Romeinen 2:28-29
- Romeinen 9:6
- Psalmen 51:12
- Mattheüs 3:9
- Johannes 8:39
- Psalmen 73:3
- Psalmen 73:4-6
- Psalmen 73:7
- Psalmen 73:8
- Psalmen 73:9

- Psalmen 73:10
- Psalmen 73:11-13
- Psalmen 73:14
- Psalmen 73:16-17
- Psalmen 73:17
- Psalmen 73:18
- Psalmen 73:19
- Psalmen 73:20
- Psalmen 73:21
- Psalmen 73:21-22
- Psalmen 73:23-26
- Lukas 15:29-30
- Lukas 15:31
- Psalmen 16:11
- Psalmen 73:24-25
- Romeinen 8:14
- Psalmen 73:26
- Psalmen 73:27
- Psalmen 73:28-29
- Psalmen 74:1-4
- Psalmen 74:6-7
- Psalmen 74:8
- Psalmen 74:9
- Psalmen 74:11-12
- Psalmen 74:13-18
- Ezechiël 32:2
- Jesaja 27:1
- Psalmen 74:13-14
- Psalmen 74:15
- Openbaring 12:3
- Openbaring 13:1
- Psalmen 74:18
- Psalmen 74:20-21
- Psalmen 74:22-24

- Psalmen 75:1
- Psalmen 75:3-6
- Psalmen 75:11
- Psalmen 75:8
- Daniël 2:21
- Daniël 4:17
- Psalmen 76:1-2
- Psalmen 76:7
- Psalmen 76:11
- Jakobus 1:20
- Psalmen 76:2-13

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.